

Kvalitetsrapport Modersmålsenheten 2019/2020

Modersmålsenheten

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Läs- och skrivutveckling.....	5
3 Studiehandledning.....	7
4 Flerspråkiga elevers kunskapsutveckling	9
5 Uppföljning av nämndens prioriterade mål	11
6 Prioriterade utvecklingsområden 2020/2021	17

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga1

1 Inledning

Lå 2019/20 består Modersmålsenheten av en enhetschef, 6 arbetslag med var sin arbetslagsledare som delar ledarskapet och 36 modersmåls lärare. Lå 2020/2021 finns det fyra arbetslag med var sin arbetslagsledare som inte längre delar ledarskapet. I varje arbetslag ingår 10 modersmåls lärare.

Lå 2019/20 har 1063 flerspråkiga elever läst sitt modersmål på grundskolor och gymnasiet i Trelleborgs kommun. I verksamheten finns representerade 24 språk.

Lå 2020/21 läser 1064 flerspråkiga elever sitt modersmål (924 på grundskolan och 140 på gymnasiet). Antal språk är 28

Till de största språkgrupperna hör arabiska, albanska, bosniska, kurdiska och polska. Dessa språk har hört till de största språkgrupperna de senaste åren.

I kommunen finns det flerspråkiga elever som har ansökt om modersmålsundervisning i norska, pashto och nederländska och som inte beviljats undervisningen lå 2019/20 p.g.a. brist på lämpliga modersmåls pedagoger. Vid skolstarten lå 2020/21 erbjuds inte norska och nederländska av samma anledning.

Lå 2019/20 varierar tiden för modersmålsundervisning från 40 minuter per vecka i en elevgrupp på 1-4 elever och 60 minuter per vecka i elevgrupper där antal elever överstiger 4.

Verksamheten ansvarar för:

- modersmålsundervisning i grundskolan och på gymnasiet
- studiehandledning på elevens modersmål
- modersmålsstöd till barn som talar minoritetsspråk (ett finsktalande barn)

Fokus i modersmålsundervisningen ligger på flerspråkiga elevers resultat i modersmål.

Flerspråkiga elevers modersmål är en bas för språk- och kunskapsutveckling i skolans samtliga ämnen. Svagt utvecklat modersmål innebär svårigheter och längre tidsperiod för inläring av svenska som är undervisningsspråk, i synnerhet för nyanlända elever. Starkt utvecklat modersmål gynnar flerspråkiga elevers kunskapsutveckling och stärker mer avancerade kognitiva processer i lärandet.

Studiehandledning på elevens modersmål hjälper elever att utveckla deras ämneskunskaper och bidrar till ökad måluppfyllelse. Flera flerspråkiga elever når behörighet till gymnasiet. Statistiken kring det redovisas vidare i rapporten.

Studiehandledning har erbjudits för eleverna individuellt eller i en grupp. Arabisktalande elever har fått stödet i större grupper vilket var en utmaning. Ju större en heterogen grupp är desto mer utmanande blir det att kunna tillgodose elevernas behov.

Modersmålsenheten samarbetar med Skolintroduktion på Pilevallskolan. Modersmåls lärare medverkar vid kartläggningssamtal och även överlämningssamtal.

Modersmåls lärare stöttar pedagogisk personal på samtliga skolor i kommunen i kontakter med elevernas vårdnadshavare när ett behov finns.

Modersmåls lärare deltar i ett projekt "Poesi för hållbar framtid". Modersmålsenheten har även drivit ett eget projekt "Poesi - syre för själen" sedan flera år tillbaka. Gemensamma mål för samtliga projekt är att lyfta flerspråkiga elevers styrkor och skapa optimala förutsättningar för deras lyckade skolgång.

Modersmålsundervisning sker i kunskapheterogena grupper där undervisningen anpassas utifrån elevers språkliga kompetens och individuella behov. Eleverna grupperas enligt följande: elever i åk 1-3 tillhör en grupp, elever i åk 4-6 tillhör en grupp och elever i åk 7-9 tillhör en grupp. Fr.o.m. lå 2020/21 blir grupperingarna annorlunda gällande elevernas ålder och gruppernas storlek. Detta

innebär att t.ex. elever fr.o.m. åk 1 upp till åk 9 kan tillhöra samma grupp. En del elever får erbjuds modersmålsundervisning på andra än elevernas hemskolor. En del elever erbjuds endast fjärrundervisning. Varje elev erbjuds minst 60 minuters lektion per vecka med undantag för elever som får individuell undervisning där tiden är 40 min per vecka.

Modersmålsenheten har ett föräldraråd där skapas ett forum för vårdnadshavarens representanter och enhetens ledning för gemensam dialog och delaktighet.

Personalstatistik

	2018/2019	2019/2020
Antal lärare	42	36
Antal lärare i heltidstjänster	-	19
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen, %	50 %	50%

Elevstatistik

	2018/2019	2019/2020
Antal elever som har modersmålsundervisning	1249	1036
Antal språk	28	24

2 Läs- och skrivutveckling

Läs- och skrivutveckling åk 2 och 3

Elever födda i Sverige	2018/2019		2019/2020	
Antal och andel elever som nått uppsatta mål i läsutvecklingen i åk 2	37	72%	33	76
Antal och andel elever som nått uppsatta mål i läsutvecklingen i åk 3	64	64%	42	65
Elever inflyttade till Sverige	2018/2019		2019/2020	
Antal och andel elever som nått uppsatta mål i läsutvecklingen i åk 2	11	36 %	5	42
Antal och andel elever som nått uppsatta mål i läsutvecklingen i åk 3	29	55 %	21	62

Analys

Varje läsår, vårterminen, genomförs ett diagnostiskt prov för alla flerspråkiga elever i åk 3 som läser sitt modersmål. Provet genomförs i syftet med att bedöma elevens språkutveckling på sitt modersmål inom förmågor att läsa, skriva, tala och samtala. Förutom språket utvärderas elevens förmåga att själv kunna bedöma sin utveckling. Provet utgör också ett underlag för utformning av elevens individuella utvecklingsplan i modersmål där målen är anpassade till elevens individuella behov. Utöver det säkerställer provet likvärdig modersmålsundervisning och bedömning i samtliga språk.

Lå 2019/20 har 73 flerspråkiga elever (44 pojkar, 29 flickor) gjort provet i 13 olika modersmål. Bland dessa 13 språk finns 6 språk med ett icke-latinskt alfabet. Elever vars modersmål har ett sådant alfabet har genom åren visat större svårigheter i att utveckla sin läs- och skrivförmåga på sitt modersmål. Ju flera sådana språk finns representerade i analysen desto större påverkan blir det på provets slutliga resultat. 4 av 73 elever som har deltagit i provet - (0.05%) har språkstörning eller andra inlärningssvårigheter. En sådan liten andel har således inte haft någon större betydelse för provets slutliga resultat. 83 % flerspråkiga elever har uppnått mål i läsförståelse varav 79% har utvecklat flyt i sin läsning. 81 % flerspråkiga elever har uppnått målen inom tala och samtala och 73% har utvecklat sin skrivförmåga. Samtliga resultat i varje delprov är bättre jämfört med föregående läsåret och skillnaden är: 14% i delprov 1A (läsförståelse), 3% i delprov 1B (flyt i läsningen), 2% i delprov 1C (tala och samtala) och 8% i delprov (skriva).

Det slutliga resultatet har förbättrats med 7% jämfört med föregående läsåret. Flerspråkiga elever har visat att färdigheten tala och samtala tillhör deras starka sida medan färdigheten att skriva tillhör deras svagaste sida. Samma tendens har kunnat konstateras sedan lå 2014/2015 då provet genomfördes första gången.

Flera flickor än pojkar har utvecklat sin läsförståelse och skrivförmåga samtidigt som flera pojkar än flickor har uppnått flyt i läsningen. Flickor har således fått bättre resultat i provets samtliga delar förutom del 1B - flyt i läsningen. Samma tendens har kunnat konstateras föregående läsåret.

Det slutliga resultatet följer inte något särskilt mönster genom åren utan varierar. Det högsta

resultatet eleverna har fått ligger på 83% lå 2014/15 och det lägsta resultatet ligger på 67,5% läsåret därpå.

Elevernas resultat, förutom undervisningens kvalitet, påverkas av flera andra faktorer: elevens exponering för modersmålet i andra än skolans miljöer, skolgång i elevens hemland, elevens motivation och vårdnadshavarens stöd.

I Modersmålsenheten görs en separat analys av flerspråkiga elevers läsutveckling hos elever som läser sitt modersmål i åk 2 och 3. Kartläggningen görs utifrån Läsutvecklingsschema, LUS. Att kunna läsa innebär att elevs läsutveckling motsvarar kraven för minst punkt 13 enligt LUS i åk 2 och punkt 15 i åk 3.

Målen i läsutveckling formuleras individuellt utifrån elevs förutsättningar och språkliga kompetens. Således har en del elever ännu högre måluppfyllelse inklusive LUS 18 a.

Lå 2019/20 har 76% flerspråkiga elever i åk 2 och 65% elever i åk 3 som tillhör gruppen "Födda i Sverige" utvecklat sin läsning. Resultatet är bättre jämfört med lå 2018/19. Elever som tillhör gruppen "Flyttade till Sverige" har uppnått målet med utfallet 42% i åk 2 och 61% i åk 3 vilket är en tydlig förbättring mot 36% och 55% lå 2018/19. Lägre resultat i gruppen "Elever som flyttade till Sverige" beror på flera faktorer: avbruten skolgång i hemlandet, språkförseening eller språkstörning, nedsatt inlärnings- eller koncentrationsförmåga. Faktorer som påverkar negativt det slutliga resultatet och berör båda grupper är: begränsad exponering till mål språket, avbrutet deltagande i modersmålsundervisning. För att elever ska nå högre måluppfyllelse i sin läsutveckling bedriver Modersmålsenheten ett systematiskt, kontinuerligt arbete som innefattar följande insatser: tidig kartläggning av elevs skrivförmåga och tillämpning av stödinsatser i tidigt skede, användning av digitala verktyg och utveckling av en adekvat digital kompetens hos modersmålspedagoger och elever, arbetet för ett ökat samarbete med vårdnadshavare och en ökad motivation hos elever.

Slutsats: Flerspråkiga elever som läser sitt modersmål från de tidiga åren utvecklar sin läsförståelse i snabbare takt.

Modersmålsenheten har ett behov av att systematiskt kartlägga elevers läsutveckling för att kunna säkerställa likvärdighet i undervisningen och åstadkomma elevers högre måluppfyllelse. Behovet är ännu större nu när 7-årsregeln för modersmålsundervisning har introducerats i kommunen och således har perioden för inlärn timer förkortats. I Lgr 11 är kunskapskraven i ämnet förlagda över nio år.

3 Studiehandledning

Antal elever med studiehandedning

	2018/2019	2019/2020
Grundskola	326	230
Gymnasieskola	77	59
Sammanlagd	403	289

Grundskola:

Läsåret 2019/20 söktes studiehandedning för 230 i 20 språk:

Albanska, Arabiska, Bosniska, Danska, Dari/ Persiska, Franska, Italienska, Kroatiska, Kurdiska, Litauiska, Makedonska, Polska, Rumänska, Serbiska, Somaliska, Spanska, Thaiändska, Turkiska, Tyska och Ungerska.

Elevsammansättning:

194 nyanlända elever

36 elever skolan bekostar

Kommande läsår söktes studiehandedning för 161 elever i 23 språk:

Albanska, Arabiska, Bosniska, Dari/ Persiska, Engelska, Franska, Italienska, Kazakiska, Kroatiska, Kurdiska, Litauiska, Makedonska, Polska, Rumänska, Serbiska, Somaliska, Spanska, Thaiändska, Turkiska, Tyska, Ungerska, Urdu och Rwanda.

Elevsammansättning:

131 nyanlända elever

30 elever skolan bekostar

Gymnasiet:

Läsåret 2019/20 har modersmålsenheten anordnat studiehandedning för 59 flerspråkiga elever som läste följande program:

SA, EK, HA, VOC, BF och Introduktionsprogrammet.

Studiehandedning erbjöds i 15 språk:

Albanska, Arabiska, Bosniska, Dari/Persiska, Engelska, Franska, Kurdiska, Makedonska, Mandarin, Polska, Ryska, Serbiska, Somaliska, Spanska, Thaiändska.

8 elever på programmen SA; EK, HA, VOC och BF fick enskilt undervisning. Medan övervägande del av eleverna som gick Introduktionsprogrammet (84%) har fått studiehandedning i grupp.

Kommande läsår 2020/21 anordnas studiehandedning i 14 språk:

Arabiska, Bosniska, Dari/Persiska, Engelska, Franska, Kurdiska, Makedonska, Mandarin, Litauiska, Polska, Spanska, Somaliska, Thaiändska, Urdu.

Sammanlagd får 29 flerspråkiga elever studiehandedning, varav 26 elever på Introduktionsprogrammet, 1 elev på EK, 1 elev på HA och 1 elev på BF.

Största andel av samtliga elever med studiehandedning utgörs av nyanlända.

Samarbete:

Samarbetet mellan studiehandedare, mentor och ämneslärare har till övervägande del fungerat tillfredsställande.

Ämneslärare och studiehandledare har minst ett gemensamt möte per termin för att utvärdera stödets resultat. I utvärderingen togs upp samarbetet mellan berörda parter och studiehandledarnas sätt att genomföra undervisningen. Inga anmärkningar rapporterades.

Analys

Grundskolan:

Studiehandledning har minskat med 30% jämfört med föregående läsåret. Anledningar till minskningen är:

- att behovet för fortsatt studiehandledning inte finns kvar (17 elever)
- att eleven har flyttat ur kommunen (35 elever)
- all eleven har bytt skolan och den nya hemskolan har inte sökt studiehandledning (5 elever)

gjorts läsåret 2019/20.

Utvecklingsområde:

Varje läsår utvärderar enhetschefen studiehandledningen med berörda skolors rektorer för att kunna definiera utvecklingsområden och sätta in lämpliga åtgärder. Lsåret 2019/20 har ingen utvärdering gjorts pga rådande omständigheter i verksamheten och kommunen.

Gymnasiet:

Studiehandledning har minskat jämfört med föregående läsåret. Anledningar är:

- att behovet för fortsatt studiehandledning inte finns kvar
- att eleven har flyttat ur kommunen

Utvecklingsområde:

Det finns ett behov av att definiera ett instrument för att kunna få en tydlig information om elevernas kunskapsutveckling och ser resultat av studiehandledning.

4 Flerspråkiga elevers kunskapsutveckling

Betyg och behörighet

	2018/2019	2019/2020
Andel elever med betyg A-C i modersmål åk 9	78%	68%
Andel flickor med betyg A-C i modersmål åk 9	-	89%
Andel pojkar med betyg A-C i modersmål åk 9	-	86%
Genomsnittligt betygspoäng i modersmål åk 9	16	14
Andel elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet	67%	81%
Andel elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet utan nyanlända	77%	90%
Andel nyanlända elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet	31%	30%

Uppgifterna avser flerspråkiga elever på kommunala grundskolor och friskolor.

Flerspråkiga elevers betyg i modersmål

2019 01 18 implementerades nya *Riktlinjer för modersmålsundervisning i Trelleborgs kommun*. Modersmålsundervisning erbjuds i kommunens skolor fr.o.m. åk 1 och som högst sammanlagt i sju år med vissa undantag. Således har förutsättningarna för elevens språkutveckling i modersmål försämrats med minskat antal år för inlärningsperioden. Utmaningen för modersmåls lärare ligger även i att kunna genomföra undervisningen som enligt kursplanen i Lgr 11 är avsedd för 9 års period på 7 år.

Målet för enheten är att behålla elevernas höga måluppfyllelse i modersmål. En del insatser gällande personalens kompetensutveckling har genomförts och kommer att fortsättas med lå 2020/21: kollegialt lärande inom digitalisering och inkluderande inlärningsmiljöer i kunskaps- och åldersheterogena grupper.

Analys

Andel elever med betyg A-C i modersmål har minskats med 10%. Det försämrade resultatet beror på flera faktorer. Stora kunskapsheterogena grupper gör det svårare för eleverna att kunna få lärarens stöd i så stor utsträckning som det behövs. Förutsättningar gällande tillgång till elevernas skriftspråk på modersmålet varierar genom åren. Begränsat stöd hemifrån försämrar förutsättningarna för elevens språkutveckling i modersmålet. Det har blivit större frånvaro och fjärr-/distansundervisning sattes igång p.g.a. pandemin. Sist men inte minst har betygsättande lärare fått kompetensutveckling inom området de senaste åren vilket har också påverkat deras förmåga att sätta rättvisande och likvärdiga betyg.

Språkutvecklande arbetssätt

Modersmålsenheten arbetar kontinuerligt med ett språkutvecklande projekt "Poesi - syre för själen". Projektet påbörjades lå 2016/2017. Flerspråkiga elever skriver dikter i olika former, växelvis på elevernas modersmål, svenska och även något annat tredje språk. Deras språkliga repertoar integreras i eget lärande och skapande, translanguaging träder fram i modersmåls lärarens pedagogik i klassrummet. Flerspråkig kompetens, fantasi och kreativitet, intresse och engagemang skapar

konstverk målat med ord och bilder.

Projektets syfte delas i två olika områden som berör elever på individ- och gruppnivå samt verksamheten.

För eleverna innebär projektet:

- Stimulera flerspråkiga elevers skrivprocesser på deras modersmål
- Utveckla den flerspråkiga kompetensen och stärka elevernas språkliga färdigheter på elevens modersmål och svenska
- Stärka elevernas kognitiva processer (tex. att analysera och resonera, dra slutsatser, reflektera och utvidga eget perspektiv, skapa förståelse för andra människors situation och egenvärde) med stöd av stimulans av varierande estetiska former
- Stärka och bekräfta flerspråkiga elevers identitet
- Synliggöra eget värde av elevernas eget modersmål i majoritetssamhälle
- Bygga upp medvetna etiska ställningstagande grundade på kunskaper

Utgångspunkten för arbetet med dessa syften är viktiga samhällsfrågor i områden där elevernas modersmål talas och i Sverige.

För verksamheten innebär projektet:

- Samsyn och likvärdighet i modersmålsundervisning
- Ämnesövergripande arbete och samarbete med aktörer utanför den egna verksamheten
- Spridning av pedagogisk kompetens

Projektet har visat en del effekter genom åren på olika nivåer: i klassrummet, i och utanför elevernas hemskolor.

I klassrummet har lärandet blivit mer attraktivt för eleverna, motivationen och engagemanget större. Eleverna fick möjlighet att använda sin hela språkliga repertoar (modersmål, svenska och ofta något tredje språk) som har integrerats i olika lärande och skapande processer. Lärandet har synliggjorts och autentiserats i meningsfulla sammanhang. Förutom språket har eleverna utvecklat sina kunskaper kring viktiga samhällsfrågor (t.ex. hållbar utveckling, min identitet i det mångkulturella samhället, vår framtid, invandring) men även ägnat sig åt att uppmärksamma och njuta av enkla saker de ”möter” i sin vardag (t.ex. kompisar, kärlek, natur, lek). Kunskaps- och språkutveckling har flätats ihop med estetiska uttrycksformer (bild). I klassrummet har modersmålslärare träffat glada och engagerade elever, modiga och nyfikna, analyserande och reflekterande, självsäkra och trygga förebilder i den mångkulturella miljön. Eleverna har upptäckt att deras modersmål har ett eget värde i den svenska skolan och berikar deras inläring. De ha även stärkt respekt för varandra och andra elever som har en annan etnisk och språklig tillhörighet.

I en enkät har modersmålslärare utvärderat poesiprojektet. Resultatet var positivt.

Utanför skolan har väckts nyfikenhet för elevernas verk. Vårdnadshavarna har visat engagemang som i sin tur bidrar till att bilda ännu mer stabil grund för elevernas språkutveckling. Engagerade vårdnadshavare är viktiga förebilder.

5 Uppföljning av nämndens prioriterade mål

Bildningsnämndens effektmål för 2020 är följande:

1. Bättre hälsa samt ökad trygghet och studiero i förskola och skola
2. Högre måluppfyllelse och förbättrade studieresultat
3. Digital transformation i förskolan och skolan
4. Samverkan förskola, skola och näringsliv

Bättre hälsa samt ökad trygghet och studiero i förskola och skola

Trygghet, studiero och likabehandling

Modersmålsenheten arbetar systematiskt med frågor avseende trygghet, studiero och likabehandling. Enheten bedriver ett kontinuerligt, systematiskt arbete inom detta område och vidtar olika insatser. Insatserna är varierande och riktar sig mot olika målgrupper.

Enkät "Trygghet, studiero och likabehandling"

Vårterminen 2020 genomfördes en trivselenkät. 177 (drygt 50 %) flerspråkiga elever i åk 1-3 har svarat. Enkäten har genomförts den första gången i år och enkätens resultat kan inte relateras till andra värden. I elevgruppen fr.o.m. åk 4 upp till gymnasiet deltog 176 (30%) flerspråkiga elever.

Respondent	Indikator	2019/2020
Årskurs 1-3	Jag trivs på modersmålslektioner	9,7
	Min modersmålslärare bryr sig om mig och hjälper mig när jag behöver det	9,4
	Jag behandlar andra elever i min grupp bra	8,7
	Jag lär mig mycket på modersmålsundervisning	8,7
	Modersmålslektioner gör att jag får lust att lära mig mer	8,3
	Jag kan ge förslag på vad jag vill lära mig på modersmålslektioner	8,1
Årskurs 4-9 samt gymnasiet	Jag känner mig trygg i modersmålsundervisning, även före och efter lektionen	9,9
	Jag har studiero på lektionerna	9,7
	På lektionerna respekterar vi varandra	9,2
	På lektionerna pratar vi om mänskliga rättigheter	9
	På lektionerna påverkar vi eleverna på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter	9,6
	Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll	9,5

Analys:

Värden är genomgående positiva. Enkäten kommer att genomföras varje läsår. När värden relateras får Modersmålsenheten en tydligare bild kring arbetet kopplat till elevernas trygghet, studiero och inflytande.

Ordningsregler

Modersmålsenheten har tydliga ordningsregler som modersmålspedagoger tar upp i sina undervisningsgrupper vid varje höstterminens början och även löpande. Reglerna diskuteras med eleverna och delges till vårdnadshavarnas kännedom.

Fokus på språkbruk

Modersmålspedagoger arbetar aktivt med elevernas språkbruk på modersmålsundervisning genom att vara lyhörda och vaksamma på elevernas språkbruk samt inkludera skolans värdegrund som berör denna fråga i undervisningen.

Mobiltelefonpolicy

Modersmålsenheten arbetar aktivt med mobiltelefonpolicy som gäller i kommunen. Policyn presenteras för eleverna vid varje höstterminens början och även löpande. Policyn delges för vårdnadshavarna på föräldramöten för deras kännedom. Det förekommer inte några problem relaterade till ”icke adekvat” användning av mobiltelefoner på modersmålsundervisning eller i samband med undervisningen.

Likabehandlingsplan

Modersmålsenheten arbetar aktivt med Likabehandlingsplanen som formuleras och revideras varje läsår i enlighet med kommunens övergripande policy. Personalen och vårdnadshavare är delaktiga i utformningen av dokumentet. Likabehandlingsplanen publiceras på modersmålsenhetens hemsida och Unikum. ”När en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasseri görs en anmälan enligt skolans rutiner där kränkningen har skett.”

Det har inte varit några anmälda kränkningsärenden under läsåret.

Främja närvaro och förebygga ogiltig frånvaro

Modersmålsenheten arbetar systematiskt i förebyggande syfte för att motverka ogiltig frånvaro. Enheten har egen handlingsplan ”Elevs närvaro” med tydliga rutiner för anmälan av elevs närvaro/frånvaro.

Informationsflöde kring elevernas närvaro/frånvaro fungerar inte alltid tillfredsställande. Informationsbrister kan förekomma hos både elevernas vårdnadshavare (modersmål) och skolornas personal (studiehandledning).

Högre måluppfyllelse och förbättrade studieresultat

Digital transformation i förskolan och skolan

Modersmålsenheten använder sig av google classroom och andra appar för att organisera, variera och genomföra undervisning både inom ämnet modersmål och studiehandledning. Hela personalen deltog i kompetensutveckling på studiedagar samt vid behov enskilt eller i liten grupp. Särskilt fokus ligger på nyanställda som dessutom deltog på förstelärare workshop i kommunen.

Vilken forskning och erfarenhet kan vi ta hjälp av för att välja och genomföra åtgärder för att utveckla verksamheten mot målen?

Samr-modellen

Vi utgår från Samr-modellen. Just nu befinner sig en stor andel av lärarnas arbetssätt på steg 3/ på väg till steg 4 medan en del av enheten fortfarande ligger på steg 1 och 2.

Vilket utvecklingsbehov ser vi?

För att öka likvärdigheten i modersmålsundervisningen behövs det vidare kompetensutveckling så att modersmåls elever oavsett språk eller lärare har kan dra nytta av en genomtänkt och målinriktad, digitaliserad undervisning. Vi fortsätter med att utvecklas för att nå Samr-modellen steg 4.

Samverkan förskola, skola och näringsliv

Skola och hem samt övergång och samverkan

Samverkan med vårdnadshavarna är avgörande för att skapa bästa förutsättningar för elevernas lärande och utveckling. På samma sätt är samverkan och överlämningar mellan olika skolformer och stadier ovärderliga för att information om elever inte ska försvinna. Ett utbyte av kunskaper och erfarenheter kan innebära stora vinster för klasser och enskilda elever.

Grundskola

Grundskolan ska sträva efter att varje elev (Lgr11):

Skola och hem:

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Övergång och samverkan:

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande. Skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Enkät samverkan med hemmet:

Det var första året vårdnadshavarna tillfrågades att delta i modersmålsenhetens enkät.

Svarsfrekvensen var relativt låg med 23%. Procentsatsen anger andel vårdnadshavare som svarat att de instämmer helt eller delvis på påståendena.

Indikator	
-----------	--

Indikator	
Jag vet vad mitt barn behöver för att nå kunskapskraven i ämnet modersmål.	74%
Mitt barns modersmåls lärare informerar mig om vad som ska göras i ämnet modersmål.	67%
Jag behöver mer information från modersmåls lärare om vad mitt barn ska klara av i ämnet modersmål.	61 %

Analys

Enkäten visar på att de vårdnadshavarna som deltog i enkäten ser ett gott samverkan mellan modersmålsenheten och hemmet samtidigt som resultaten visar att vårdnadshavarna vill få ännu mer information om modersmålsundervisningens innehåll och kunskapskriterier.

Samarbete mellan modersmålsenheten och hem:

Finns det ett forum för samråd med vårdnadshavarna?

Det finns forum för samråd med vårdnadshavarna två gånger om läsåret i form av föräldramöte. Dessutom träffas föräldrarådet 2 gånger per läsåret med modersmålsenhetens chef och utvalda modersmåls lärare för att ge vårdnadshavarna ytterligare möjlighet att bidra och påverka.

Sedan läsåret 19/20 görs även en enkät där vårdnadshavare tillfrågas att dela sina åsikter om samarbete mellan enheten och hem.

Har varje enhet fungerande rutiner för samverkan och fortlöpande dialog med vårdnadshavare om barns och elevers trivsel, utveckling och lärande?

Modersmålsenheten har fungerande rutiner för detta. Modersmåls lärare och vårdnadshavare har regelbundet mycket nära kontakt där individuella uppföljningar görs i form av telefon- alt mail kontakter eller kontakt via Unikum.

Vilka utvecklingsområden har identifierats?

Utvecklingsområde

att höja vårdnadshavarnas deltagande i den nya enkäten

att informera vårdnadshavare ännu mer om undervisningens mål, innehåll och kunskapskrav

Övergång och samverkan:

Finns ett fungerande samarbete till stöd för elevers kontinuerliga utveckling och lärande genom att utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i undervisningen mellan modersmålsenheten och skolorna?

Ja, det finns i form av uppstartsmöten i början av varje läsår där modersmåls lärare besöker respektive enheter för att planera samarbetet kring modersmåls elever och studiehandledning. Enligt våra rutiner så ska även uppföljningsmöten hållas under vårterminen för att följa upp samarbete och utvecklingsområden särskilt kring studiehandledning. Dessa möten blev inställda under vårterminen 2020 pga Coronapandemin.

Utöver dessa möten har modersmåls lärare kontinuerligt kontakt med lärare på de olika enheterna med gemensamma elever. Ju större behov eleverna har och ju mer enheten behöver hjälp med föräldrakontakten desto tätare är kontakten och samverkan mellan modersmålsenheten och skolorna. Dock visar våra interna utvärderingar att modersmåls lärare och studiehandledare önskar sig mer kontakt, regelbundet utbyte kring elevernas mål och utveckling samt

Fundera särskilt gällande skrivningarna i läroplanen angående att vid övergångar särskilt uppmärksamma barn i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd i sin utveckling. Uppmärksammas dessa barn särskilt vid övergång?

Ja, kring dessa elever brukar modersmåslärare och studiehandledare ha tätare kontakt med lärare på respektive enheter under hela läsåret.

Fungerande rutiner vid studieövergångar i grundskolan i syfte att vidarebefordra kunskaper och erfarenheter inom ämnet modersmål?

I de språken där flera lärare undervisar finns rutiner kring överlämningar av eleverna mellan stadierna.

Fungerar samarbete med enheterna och modersmålsenheten kring studiehandledning på grundskolan?

Enligt enkäten "Utvärdering av studiehandledning i grundskolan" anser de flesta studiehandledare att samarbete med ämneslärare och klasslärare fungerar tillfredsställande. Det finns kontinuerligt kontakt där elevernas mål och utveckling diskuteras. Planeringar och material byts ut via classroom, outlook eller gmail. I vissa fall anser studiehandledare att de har fått tillgång till materialet för sent för att kunna förbereda sig när läraren ger ut det direkt innan studiehandledningslektionen.

Vilka utvecklingsområden har identifierats?

De frekventa lärarbyten i vissa språk har lett till ett informationsglapp. Här behöver lärarna gemensamt se över ämnets grovplanering samt diskutera elevernas utveckling i ämnet.

För att bäst främja elevernas parallella språkutveckling behöver modersmåslärarna och ämneslärarna samarbeta mer t.ex. genom att dela planeringar med varandra, samplanera eller gemensamma projekt.

Rutinerna kring planering, genomförande och utvärdering av studiehandledning behövs tydliggöras för att främja ett fungerande samarbete mellan studiehandledare och ämneslärare.

Gymnasiet

Övergång och samverkan:

Finns ett fungerande samarbete till stöd för elevers kontinuerliga utveckling och lärande genom att utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i undervisningen mellan modersmålsenheten och skolorna?

Det finns ett fungerande samarbete mellan gymnasiet och modersmålsenheten kring studiehandledning.

På studiedagen under ht 2019 träffades representanter från gymnasiets IM-programm och modersmålsenheten för att diskutera samarbetsformer och utmaningar.

Fungerande rutiner vid studieövergångar i grundskolan i syfte att vidarebefordra kunskaper och erfarenheter inom ämnet modersmål?

I de språken där flera lärare undervisar finns rutiner kring överlämningar av eleverna mellan stadierna.

Vilka utvecklingsområden har identifierats?

Eleverna behöver medvetandegöras om syftet med studiehandledning för att främja närvaro och motivation. Modersmålsenheten behöver fortsätta att informera om studiehandledning på gymnasiet för att nå så många lärare som möjligt och för att förbättra förutsättningarna för samarbete.

Skolan och omvärlden

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Mål

Skolans mål är att varje elev

kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Den breda vägledningen

Modersmålsenheten följer ”Riktlinjer för samverkan mellan skola och arbetsliv/omvärld - likvärdig studie- och yrkesvägledning” framtagna av Trelleborgs kommun i samspel med Bildningsförvaltningens syfte och mål vid upprättande av SYV plan//arbetsplan och andra viktiga dokument. Modersmålsenheten arbetar med identitetsfrågor, värdegrund, genusperspektiv och kulturella normer i alla dess skolformer. Modersmålslärare inkluderar i sin undervisning tema som siktar mot att skapa elevens egen självbild, stödja elevens självinsikt och identitet, skapa intresse och nyfikenhet samt utveckla elevens kunskaper om arbetslivet, yrken och den framtida arbetsmarknaden. Modersmålsenheten försäkrar att elever och föräldrar med ett annat modersmål än svenska har tillgång till yrkesvägledarnas information på flera språk.

Vilka insatser/ åtgärder gjordes under lå 19/20?

På konferenser, APT och arbetslagsmöten har modersmålsenhetens personal fått kompetensutveckling om den breda vägledningen utifrån Skolverkets Allmänna råd ”Studie- och yrkesvägledning”.

En SYV-grupp bildades som upprättade en utvecklingsplan kring den breda yrkesvägledningen.

Modersmålsläraarna integrerade studie- och yrkesvägledningsfrågor i undervisningen.

Åk 1-6:

Områden: självkännedom, arbetsliv /yrken och utbildningar, normkritik, relevans och valkompetens

Åk 7-9:

Områden: självkännedom, utbildning, yrke, arbetsmarknad, jobb

Gymnasiet 1-3:

Område: självbild; normkritik, relevans, valkompetens

Se bilaga 1: Modersmål- Utvärdering av den breda vägledningen lå 19/20

Vilka resultat ser vi?

Att använda samma material som ordinarie klasser gjorde att kunskaperna befästs parallellt på svenska och modersmål. På så sätt blev arbetet med eleverna både språk och kunskapsutvecklande. Att använda hemsidan www.hejsyv.se som inspiration och arbetsmaterial i undervisningen var en annan framgångsfaktor. Det visade sig att nästan alla modersmålslärare har använt denna sida som utmärkt källa till sin undervisning.

Elevenkäten visar att ca 90% av elever som deltog i elevenkäten svarade att de har fått nya kunskaper om högskolan. Eleverna upplevde att de blev mindre stressade inför framtida val.

Vilka är utvecklingsområden?

Enkäten som genomfördes av modersmålslärare visar på att kompetensutvecklingsbehovet inom SYV finns kvar.

Vi ser ett behov av löpande dokumentering och uppföljning av Syv arbeten i undervisning. T.ex genom en gemensam digital portfolio för hela verksamheten.

6 Prioriterade utvecklingsområden 2020/2021

Utvecklingsområden

Utifrån att Modersmålsenheten genomgår en större organisationsförändring under läsåret 20-21 kommer vårt utvecklingsarbete fokusera på att utveckla lärarnas kompetens och praktik avseende att arbeta med större elevgrupperingar än tidigare och ålders- och kunskapheterogena grupper.

Övriga prioriterade utvecklingsområden:

- systematiskt kartläggning av flerspråkiga elevers språk-, läs- och skrivutveckling; ett diagnostiskt prov genomförs varje vårtermin och resultatet följs av försteläraren.
- uppföljning av flerspråkiga elevers resultat i ämnen där studiehandledningen har beviljats; vi behöver definiera en instrument för att kunna samla in informationen och analysera resultatet.
- kompetensutveckling hos modersmåls lärare mot digitaliserad undervisning med försteläraren; fortsättning.
- trygghet och studiero i nya grupperingar; uppföljning i form av enkäten av försteläraren .